

НАЦИОНАЛНО ТРИСТРАННО СПОРАЗУМЕНИЕ

ПРАВИТЕЛСТВОТО НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ И СОЦИАЛНИТЕ ПАРТНЬОРИ, НАЦИОНАЛНО ПРЕДСТАВИТЕЛНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ И НА РАБОТНИЦИТЕ И СЛУЖИТЕЛИТЕ,

водени от своята отговорност на гарант на конституционното право на сдружаване и воля за развитие на националния социален диалог и колективното договаряне, както и от необходимостта да се ускорят процесите на подобряване на икономическата среда и жизнения стандарт на населението;

като съзнават съвременните предизвикателства пред Република България като част от ЕС за изграждане на съвременна конкурентоспособна икономика и преодоляване на социалните и регионални дисбаланси;

и като си дават ясна сметка за необходимостта от ефективно използване на механизмите на Европейския семестър и тясното му обвързване с принципите на Европейския стълб на социалните права, в т.ч. чрез активното включване на социалните партньори;

склучиха настоящото 2-годишно тристранно споразумение с акцент върху първите 6 месеца за:

I. Бизнес среда и икономика

1. Издигане в национален приоритет приемането на България в ОИСР, Шенгенското пространство и ERM II.
2. Прилагане на общи съгласувани политики и мерки на държавата и социалните партньори за борба със сивата икономика и недеklarирания труд, корупцията, монополизацията и картелизацията.
3. Намаляване броя на административните структури и продължаване на административната реформа.
4. Разработване и прилагане на мерки за насърчаване на инвестициите в по-слабо развитите и изоставащи региони.
5. Прилагане на нова индустриална политика „Индустрия 2030“, базирана на приоритетно развитие на отрасли, за които страната ни има конкурентни предимства и на производства с висока добавена стойност, базирани на

технологични иновации. Приемане на „Национална стратегия за участие на България в четвъртата индустриална революция Индустрия 4.0“.

6. Ускорено изграждане на електронното управление, съгласно приетата от МС Актуализирана стратегия за развитие на електронното управление в Р България (2019-2023).
7. Продължаване на усилията за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност до обществено оправдани граници, в съответствие със закона. Разширяване на приложното поле на мълчаливото съгласие.
8. Предприемане на мерки, насочени към подкрепа и облекчаване на дейността на малките и средни предприятия в съответствие с европейския принцип „Мисли първо за малките“ и „Акта за малкия бизнес“.
9. Облекчаване на процедурите за свързаност на предприятията към мрежови структури (ВиК, ел. енергия, газ и др.).

II. Енергетика

1. Приемане на балансирана национална енергийна стратегия до 2030 г. с поглед до 2050 г., основана на реална оценка на националните приоритети и насърчаване въвеждането на иновационни технологии в производството, съхранението и доставката на енергия.
2. Провеждане на преговори с цел уреждане на отношенията по дългосрочните договори за изкупуване на електрическа енергия между „НЕК“ ЕАД и „Ей И Ес - ЗС Марица Изток 1“ ЕООД и „НЕК“ ЕАД и „Контур Глобал Марица изток 3“, в съответствие с правила на ЕС относно държавните помощи. Изготвяне на Национална програма за функционирането на комплекса „Марица Изток“, която да е основана на реална оценка на текущото състояние на комплекса, наличния въглищен запас и техническите характеристики на централите, както и предприемане на действия за включване на Р България в платформата „Въглищни региони в преход“, без да се поема ангажимент за затваряне на централи и/или намаляване на производствени мощности.
3. Повишаване капацитета на държавната администрация (КЕВР) за разследване и наказване на пазарни злоупотреби и пазарна концентрация.
4. Приемане на законови промени, които да осигурят поетапно премахване на регулираните цени за битови и небитови потребители, присъединени към мрежи ниско напрежение за период от 3 до 5 години и въвеждане на мерки за защита на уязвимите потребители.
5. Насърчаване изграждането на нови производствени мощности в областта на електропроизводството на пазарен принцип.
6. Насърчаване усилията за пълна либерализация на електроенергийния пазар в Р България с цел оптимизиране цената на електрическата енергия и постигане на

справедливи цени както за износ на електрическа енергия, така и за вътрешния пазар, респективно, повишаване на конкурентоспособността на българската икономика.

7. Изработване и нотифициране пред ЕК на механизъм и провеждане на търгове за капацитети.
8. Мерки за подобряване и стабилизиране на финансово-икономическото състояние на държавните предприятия в сектор Енергетика, както и повишаване ефективността на сектора. Обсъждане с КЕВР на конкретни действия за установяване размера на натрупания в миналото тарифен дефицит в „НЕК“ ЕАД и изготвяне на план за неговото компенсиране, основан на дадените препоръки от страна на Световната банка.
9. Осигуряване на свързаност (пазарно обединение) на пазара „Ден напред“ с цел постигане на оптимално ценово балансиране на цените на електроенергията.

III. Европейска зелена сделка

1. Реализирането на високите амбиции по отношение на климата на ЕК, формулирани в Европейската зелена сделка, в заявената степен, с обявената скорост и недостатъчни компенсаторни механизми заплашва да застраши конкурентоспособността на ЕС като цяло, както и на Р България и то не само в ЕС, но и на местно ниво – на Балканите. Преходът към нисковъглеродна икономика следва да бъде справедлив, плавен и съобразен със спецификите на всяка една държава членка.
2. Търсене на баланс между необходимостта от енергийна сигурност, ускорено икономическо развитие, социална справедливост и опазване на околната среда, вкл. съгласно заложената национална стратегия в т. 1 от раздел II.
3. В съответствие с т. 2 подготовка на план за устойчива работа на въглищните централи за следващите 5 години и извършване на анализ на възможностите за плавна енергийна трансформация в дългосрочен план.
4. Заявяване на национална позиция при обсъждане на Климатичния закон и свързаните с него инициативи на ЕК, включително за необходимост от дерогации за въглищните ни централи след 2025 година по отношение на ограниченията за ползване на допустима държавна помощ.
5. Проучване на възможностите за изграждане на паро-газови централи и на индустриална система за съхранение на енергия, включително на база ПЧП в комплекса „Марица Изток“ в т. ч. в рамките на анализа по т. 3.
6. Поддържане на червената линия на България във връзка с повишаване на целите за намаляване на емисиите парникови газове над приетите вече 40 % до 2030 г. спрямо нивата от 1990 г. до заложените в Съобщението на ЕК 50 % със стремеж към 55 %.

7. Активно участие на Р България в процеса по идентифициране на региони на ниво NUTS 3, попадащи в обхвата на проекта на Регламент относно Фонда за справедлив преход, с цел разширяване на териториалния обхват на допустимите според ЕК региони.
8. Изготвяне на Териториални планове за справедлив преход на регионите съгласно бъдещия Регламент относно Фонда за справедлив преход.
9. Целево насочване на средства от Фонда за справедлив преход за социално-икономическо развитие съгласно изготвените Териториални планове по т. 8.
10. Икономическа диверсификация на регионите по т. 7, в т. ч. развитие на индустриални зони.
11. Планиране на пакети от социални мерки за гарантиране на плавен и справедлив преход.
12. Създаване на консултативен съвет с широко участие.
13. Заявяване на национална позиция при обсъждане на Климатичния закон и свързаните с него инициативи на ЕК, включително да не се пренасочват средства от националните постъпления от продажбата на CO2 емисии за покриване на бюджетен недостиг в ЕС.

IV. Демография, образование, пазар на труда и трудова миграция

1. Разработване на комплекс от мерки срещу демографската криза, в т.ч., но не само:
  - 1.1. Разработване на национална програма за заселване в Р България на граждани от трети страни с български произход. Облекчаване на нормативната уредба с цел улесняване на достъпа до Р България и до българския пазар на труд на чуждестранните работници и специалисти с български произход. Аутсорсване на регистрацията им в целево създаден от социалните партньори, подписали това споразумение, бипартитен орган с цел информираност, превенция на дискриминация и експлоатация, както и защита на правата им.
  - 1.2. Промяна във финансирането на висшето образование за насърчаване реализацията в страната (кредити за такси и стипендии, които да се поемат от бюджета при ангажимент за работа на завършилите през определен период в Р България).
  - 1.3. Строителство на детски ясли, градини и кътове, вкл. чрез публично-частно партньорство.
  - 1.4. Въвеждане на задължително предучилищно образование за децата от 4-годишна възраст.
  - 1.5. Разработване на национална програма за жилищна политика включваща:
    - енергийна ефективност на жилищните сгради;
    - създаване на възможности за настаняване на важни за икономическото развитие на региона специалисти;
    - решаване на проблема с незаконните жилищни сгради.

- 1.6. Осигуряване на възможност чуждестранни граждани, придобили висшето си образование в България, да получават достъп до пазара на труда.
  - 1.7. Осигуряване на възможност за лица от български произход за придобиване на статут на уседналост след 3 години законно пребиваване на територията на страната (18 месеца от които действителни).
  - 1.8. Осигуряване на възможност за достъп до образование и пазар на труда на лица, на които един от родителите е с българско гражданство.
  - 1.9. Други мерки с демографска насоченост и въздействие.
2. Приемане на мерки, вкл. чрез промени в Закона за висшето образование и Закона за професионалното образование и обучение, гарантиращи по-тясно свързване на образованието, професионалното обучение и квалификацията с нуждите на икономиката и публичния сектор, насочени към:
    - изграждане и поддържане на система за прогнозиране (в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен план) на обществените потребности от определени професии, умения, компетенции, вкл. в перспективни и ключови за икономиката отрасли;
    - промени в структурата и управлението на държавното висше образование, създаване на механизъм, гарантиращ съответствие между план-приема в професионалните гимназии и във висшите училища с обществените потребности;
    - при финансирането на държавните поръчки в сферата на висшето образование – приоритизиране на техническите специалности и бакалавърските и магистърски програми по фундаментални природни науки от решаващо значение за развитието на икономиката;
    - разширяване на възможностите за включване на практикуващи специалисти във всички нива на образованието и обучението;
    - ускоряване на реформите в образователната система с акцент върху професионалното образование и НТИМ (STEM) уменията (науката, технологиите, инженерството и математиката) и разширяване на обучението по математика, финанси и предприемачество.
  3. Повишаване на дигиталните умения на българските граждани при споделена отговорност чрез подкрепа за провеждане на държавни политики в системите на средно и висше образование и системата за квалификация и преквалификация на човешките ресурси в страната. Подкрепа чрез операция за „Развитие на дигиталните умения за национално представителните социални партньори по ОП РЧР, която да открие ролята им в областта на повишаване на знанията, уменията и производителността на труда на работната сила, като първа стъпка към по-координирани действия за изработване на Национална стратегия за базово дигитално обучение, за която Р България да се обърне към Европейската комисия за финансиране.
  4. Осигуряване на учене през целия живот и продължаващо професионално обучение чрез: изграждане на трипартитни секторни фондове за квалификация и

- преквалификация, въвеждане на индивидуални сметки за обучение, предоставяне на възможности за стажуване и чиракуване при работодател в реална производствена среда.
5. Програма за приобщаване на трайно изолираните от образователния процес и/или пазара на труда лица чрез задължително образование чрез труд и др., включително принудителни мерки, както и стимули.
  6. Привеждане на правните регулации на извънредния труд и сумираното изчисляване на работното време в КТ и ЗДСл в съответствие с Конвенция №1 на МОТ за работното време и Директива 2003/88/ЕО относно някои аспекти на организацията на работното време. Въвеждане на обективна система за доплащане на всеки час положен нощен труд като функция от основната работна заплата на работника/служителя.
  7. Възобновяване на преговорите по изработването и приемането на прозрачен механизъм за засилване на договорното начало при определянето на МРЗ за страната, съобразен с Конвенция № 131 на МОТ и надграждането му с процедура за последващо договаряне на минимални заплати по икономически дейности. Стартиране на бипартитни преговори по минималните заплати през 2020 и прилагане през 2021 г. Отмяна на минималните осигурителни доходи по икономически дейности и групи професии. Създаване на работещ механизъм, недопускащ отказа от преговори, на който и да било от участниците в тях.
  8. Ежегодно бипартитно договаряне на препоръчителен индекс за реален ръст на работните заплати в частния сектор и възможност за диференциация на препоръчителния индекс по сектори, отрасли и браншове, в зависимост от икономическата конюнктура в тях и по настояване на браншовите организации на социалните партньори.
  9. Осигуряване на ежегоден ръст на заплащането на труда в бюджетните сектори, в т.ч. чрез оптимизиране на централните бюджетно финансирани министерства и административни структури с прекомерна заетост, с цел освобождаване на човешки ресурс за икономиката. Договаряне на минимални нива на нарастване и диференциране на заплатите след атестация на служителите. (В регионален план — през ОбСТС, в т.ч. предоставяне на информация и включване на социалните партньори в обсъждането на въпросите на работните заплати, изплащани от общинските бюджети).
  10. Ратификация на Конвенция № 154 на МОТ за насърчаване на колективното договаряне и започване на процес по ратификация на Конвенция № 151 относно защитата на правото на организиране и реда за определяне условията при постъпване на държавна служба.

11. Разширяване функциите на Агенцията по заетостта с цел посредничество за внос на работници и специалисти от трети страни за удовлетворяване на нуждите на българската икономика. Привеждане на българското законодателство и административни процедури за трудова имиграция в съответствие с добрите европейски практики. Разработване на програма за внос на висококвалифицирани и дефицитни специалисти с пакет от мерки.

V. Политики за социална защита

1. Създаване на работна група с участието на социалните партньори за разработване на проект на Първи национален план за прилагане на ЕССП с мерки и политики, които третират областите „за наблюдение“ и „критична ситуация“ в таблицата с водещи социални показатели от Доклада на ЕК за страната.
2. Въвеждане на общ подход за повишаване на основните параметри по приходите и по разходите на ДОО, съобразно прогнозите на Правителството за ръст на инфлацията и на средния осигурителен доход в системата на ДОО за съответната бюджетна година, по метода на т.н. „Швейцарско правило“ (по 50 на сто от стойността на посочените два показателя през предходната година). Прилагането му да стане, както следва:
  - за минималния месечен размер на осигурителния доход за самоосигуряващите се лица, земеделските производители и тютюнопроизводителите - след като достигне равнището на МРЗ за страната;
  - за максималния осигурителен доход от 2022 г.
3. Разработване на нормативен регламент за предоставяне на услуги в дома (социални и битови за ограничен кръг потребители) и реализиране в 2022 г. като пилотен проект. В зависимост от резултатите на пилотния проект, преминаване към постоянно действие на нормативните решения. Социалните помощи да се обвържат с учене и/или политика на полагане на труд, вкл. в частния сектор, по законово установен ред.
4. Стартиране на цялостна реформа в социалното подпомагане, която да гарантира дългосрочна устойчивост и ефикасност на системата, основана на адекватна ресурсна осигуреност с цел постигане на максимално ефективно разходване на публичните финансови средства в защита на уязвимите социални групи за подобряване на тяхното благосъстояние в контекста на европейските приоритети.

ПРАВИТЕЛСТВОТО И СОЦИАЛНИТЕ ПАРТНЬОРИ ЦЕЛЯТ ЧРЕЗ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ГОРЕПОСОЧЕНИТЕ МЕРКИ И ПОЛИТИКИ ДА ОБЕЗПЕЧАТ ПОСТИГАНЕТО НА СЛЕДИТЕ СРЕДНОСРОЧНИ ЦЕЛИ КЪМ 2022 Г.:

- ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТ НА ТРУД В СПС- 60% ОТ ТАЗИ НА ЕС
- БВП НА ГЛАВА ОТ НАСЕЛЕНИЕТО В СПС= 60% ОТ ТОЗИ НА ЕС
- КОМПЕНСАЦИЯ НА 1 НАЕТ В СПС= 60% ОТ ТАЗИ НА ЕС
- РАЗХОДИ ЗА СОЦИАЛНА ЗАЩИТА – 20 % ОТ БВП

Страните по настоящото споразумение се договориха, че за неговото изпълнение се разработват три последователни плана за действие, в които се конкретизират съответни дейности и се прави текуща оценка за изпълнението.

Споразумението е подписано в София на 17 юни 2020 година в осем еднакви екземпляра, по един за всяка страна.

/...../

Бойко Борисов

Министър-председател на
Република България

/...../

Пламен Димитров

Президент на КНСБ

/...../

Васил Велев

Председател на УС на АИКБ

/...../

Димитър Манолов

Президент на
КТ „Подкрепа“

/...../

Радосвет Радев

Председател на УС на БСК

/...../

Цветан Симеонов

Председател на БТПШ

/...../

Кирил Домусчиев

Председател на КРИБ

/...../

Гьльбин Гьльбов

Председател на УС на ССИ